

כתובת המערכת:
מודיעין עילית
מסילת יוסף 3/10
מל' - 08-9744220
דוא"ל לרשימת תפוצה:
rg5740@gmail.com

בארה של תורה

מאת הרב ראובן גולן מח"ס רינונה של תורה ♦ יו"ל ע"י כולל שערים המצויינים שע"י מוסדות דרכי תורה רחובות

העלון מוקדש לעילוי נשמת רבינו הגדול רשכבה"ג מרן הגאון רבי עובדיה יוסף וצוקללה"ה גליון מס' 39 מרחשון תשע"ד

פרשת וירא

עקב פטירתו של רבינו הגדול זיע"א, העלון כולו מוקדש לחידושים על הפרשה מתורתו וספריו, ויהי רצון שיהיה מליץ יושר בעדנו

ובעד כל ישראל

(סי' לב סק"ד), הביא ראיות מסוגיות רבות שאפשר לברר ספק של מציאות על פי אליהו ונביא.

ושם ביביע אומר כתב שלכאורה יש להוכיח כן ממה שנאמר בפרשתנו "ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא", ודרשו חז"ל (ב"ר נב, י) "אמר לו אבימלך מי מפיסו שלא נגעתי בה, אמר לו הקב"ה, כי נביא הוא". ומוכח שאברהם אבינו סמך על פי ידיעתו בנבואה שאבימלך לא קרב אליה ולא נאסרה עליו.

אמנם כתב שיש לדחות שדוקא לאחר מתן תורה אמרו "לא בשמים היא", אבל לפני מתן תורה היו יכולים לסמוך על ידיעת רוח הקודש.

ולפי"ז העיר על דברי רבינו יוסף חיים זצ"ל בספר 'בן איש חי' (ח"א דרוש א' לשבת זכור) שאסתר לא נאסרה למרדכי, כיון שהיתה שולחת שידה במקומה להיבעל לאחשורוש, ומרדכי ידע זאת ברוח הקודש, וכמוכח מהפסוק הנ"ל כי נביא הוא. ולהנ"ל יש לדחות שאין ראייה מאברהם אבינו שהיה קודם מתן תורה.

ועוד תירץ, שאף שאברהם אבינו קיים אפי' עירובי תחומין, מכל מקום אין זה אלא מתורת חומרא, ולכן בודאי היה יכול לסמוך ולפשוט ספיקות ע"פ רוח"ק ונביאות.

"כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה" (ב, ז)

בשו"ת יחיה דעת (ח"ו סי' ס"ו) דן מרן זיע"א האם מותר להתפלל על גוי חולה שיתרפא ויחיה. והביא דברי שו"ת בית שערים (יו"ד סי' רכט) שהעלה שמותר להתפלל על חולים גוים שיחיו, על פי דברי הכסף משנה (ריש פרק י' מהלכות עבודה זרה), שכל שאינו עובד עבודה זרה מותר לרפאותו ולהצילו ממיתה, ונכרים בזמן הזה אינם עובדי עבודה זרה. ומכל שכן כשמבקשים להתפלל עליהם, שנראה שמאמינים באלוהי ישראל.

"וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל"

(יח, א)

בשו"ת יחיה דעת (ח"ד סי' יב') הביא מרן זיע"א את דברי הירושלמי במסכת ביכורים (פרק ג') "אמר הקב"ה, אני קיימתי מצות כבוד לזקנים תחלה". ופירש בשם הראשונים, שהכוונה, שלא תאמר שאין זה דרך כבוד לקום מפני תלמיד חכם במקום מורא שכינה, לכן אמר אני קיימתי מצות כבוד זקן תחלה, וכמו שאמרו במדרש (ב"ר מח, ז) שהיה הקב"ה עומד ליד אברהם אבינו, ואברהם יושב פתח האהל, ביקש לעמוד מפני השכינה, אמר לו הקב"ה, שב ואני אעמוד, ואתה סימן לבניך, שעתיד אני להתייצב בעדת הדיינים והם יושבים ודנים, שנאמר אלהם נצב בעדת אל. ולכן כיון שהקב"ה חולק כבוד לתלמידי חכמים, מצוה לעמוד מפניהם אף בבתי הכנסת.

וכתב בשם הברכי יוסף (יו"ד רמד, א) שכן המנהג פשוט לעמוד בבית הכנסת מפני תלמידי חכמים אפילו באמצע הזמירות ובקריאת שמע וברכותיה [ובשיורי ברכה (שם) הוסיף, שכן כתב הרשב"א בכתיבת ידן]. ושכן מבואר בספר הרוקח (סוף סימן ש"ט), שאדם היושב בבית הכנסת ומעוטף בציצית ומוכתר בתפילין ואומר זמירות וקריאת שמע, חייב לעמוד מפני רבו, ואין לומר בזה העוסק במצוה פטור מן המצוה, כיון שיכול לקיים את כולם, ויקבל שכר טוב בשני עולמות, עולם הזה ועולם הבא.

"ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא" (ב, ז)

בשו"ת יביע אומר (או"ח ח"א סי' מא') הוכיח מרן זיע"א מהגמ' ביבמות (מא, ב) שאע"פ שאמרו "לא בשמים היא" ואי אפשר להכריע דינים והלכות על פי נביא, זהו רק בספק בדין, אך בספק התלוי במציאות אפשר להכריע ע"י נביא. ושכן כתב המשנה למלך (פ"ט מה' אישות סוף ה"ו), והחיד"א בברכי יוסף

מרת ויקטוריה בת ברטה מוזין ע"ה
המנוח שלמה בן חיים סלימאן ז"ל
מרת שמוחה בת חונצה ע"ה
מרת איטה בת אידס קוגן ע"ה

המנוח חיים בן נעמי ז"ל ♦ מרת הילה בת פאני ע"ה
המנוח אברהם בן גורגיה ז"ל
גאולה בת רחל מעברי ע"ה
מרת מרים בת יוכבד רבין ע"ה

לעי"נ ר' בנימין בן סלחה ז"ל ♦ סרה בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאזיה בת תאגיה ע"ה
רחל בת סאלחה ע"ה ♦ צביה בת סרה ע"ה

מלך צור היה גר תושב וקיבל עליו שלא לעבוד ע"ז, ולכן מותר היה לכרות עמו ברית. ועוד, שהאיסור הוא רק בשבעה אומות.

והקשה מרן זיע"א בשו"ת יביע אומר (ח"י יו"ד סי' מא') על התירוץ הראשון, שהרי אמרו בתנא דבי אליהו (סדר אליה רבה סוף פרק ז) "כשכרת אברהם ברית עם אבימלך, אמרו מלאכי השרת, רבונו של עולם, אדם יחיד בררת לך משבעים לשונות וכרת ברית עם אומות העולם! אמר להם, בן יחיד נתתי לו ואני אומר לו העלהו עולה לפני, אם יעלהו הרי מוטב, ואם לאו יפה אתם אומרים, שנאמר ויהי אחר הדברים האלה והאלהים ניסה את אברהם. מכאן אמרו אין לך אומה בעולם שנשתעבדו בהן בישראל יותר ממנה בשכר ברית שכרת אברהם את אבימלך מלך פלשתים".

וכן דרשו (ב"ר נד, ה) "אמר לו הקב"ה, אתה נתת שבע כבשות בלי רצוני, חייך שאני משהה בשמחת בניך ז' דורות. אתה נתת לו ז' כבשות בלי רצוני, חייך כנגד כן הורגים מבניך שבעה צדיקים, ואלו הן חפני ופנחס ושמשון ושאל וג' בניו. אתה נתת לו ז' כבשות בלי רצוני כנגד כן בניו מחריבין מבניך ז' משכנות, ואלו הן אוהל מועד וגלגל נוב וגבעון ושילה ובית עולמים. אתה נתת לו ז' כבשות בלי רצוני כנגד כן ארוני חוזר בשדה פלשתים ז' חדשים".

ואם כדברי התוס' שלא נאסר לכרות ברית אלא לשם ע"ז, מדוע נענש אברהם אבינו על כך, והרי בודאי שלא כרת ברית עם אבימלך לשם עבודה זרה. ועל כרחך כתירוץ השני של התוס' שחירם היה גר תושב, ואילו אבימלך היה עובד עבודה זרה ולכן אסור היה לכרות עמו ברית.

ועוד שאפילו נאמר שאסור לרפאותם, מכל מקום להתפלל עבורם מותר, כי השי"ת יודע כל מעשה אדם ומחשבותיו, ואם יודע שאין החולה הזה מקיים שבע מצות, לא ישמע תפילתנו על החולה הזה. ואם יודע שהוא מקיימן ותועיל תפילתנו עליו הרי אז באמת מותר להצילו מרדת שחת.

וכתב בשו"ת בית שערים שלכאורה יש להביא ראיה לזה ממה שהתפלל אברהם אבינו על אבימלך ומוכח שמותר להתפלל על גוי שיתרפא. אלא שיש לדחות שאין למדים מקודם מתן תורה. וגם מאלישע שרפא צרעת נעמן אין ראיה, ששם עשה משום איבה.

והרב זצוק"ל כתב שיותר נכון לומר שאלישע ידע שיוכל לרפאו ויהיה קידוש ה' בדבר, כמו שהיה כן בסופו של דבר, וכמו שנאמר במלכים ב' (ד, ח) "יבוא נא אלי וידע כי יש נביא בישראל".

”ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר”

צבאו" (כא, לב)

בספר מלכים (א', פ"ה פס' כו') נאמר ששלמה המלך כרת ברית עם חירם מלך צור.

והקשו התוס' במס' יבמות (כג, א ד"ה ההוא) כיצד כרת שלמה ברית זו והרי אסור לכרות ברית עם גוי כמו שנאמר (דברים ז, ב) "אל תכרות להם ברית ולא תחנם". ותירצו, שהתורה אסרה רק כריתת ברית לשם עבודה זרה. ועוד, שחירם

מוסדות "דרכי תורה" רחובות

כבה נר המערבי

ציון במר תבכה וירושלים תתן קולה, אוי לנו כי כבה האור הגדול אשר האיר עשרות שנים את כל בית ישראל מבכים אנו מרה את פמירתו של מורנו ורבינו גדול הדור עמרת תפארת יהדות ספרד, אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, משיירי כנסת הגדולה, עמוד ההוראה, קירב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים והשיב רבים מעוון

מרן רבינו הגדול הראשון לציון רבי עובדיה יוסף זצוקללה"ה

נשיא מועצת חכמי התורה

לאורו נלך ובדרכו נצעד, באחדות ובאגודה אחת

האברכים

הנהלת המוסדות

ראשי הכוללים

המנוח גרש בן משה ואידס קוגן ז"ל ♦ מרת ורדה בת סאלם אברהם ע"ה ♦ המנוח אביעד בן יפה שלום ז"ל

שמואל בן תאג'ה חברוני ז"ל
תמר בת ברוד מלמד ע"ה
רפאל חיים בן שמחה כדורי ז"ל

שלמה בן יחיה יהודה ז"ל
מרים בת שלום יהודה ע"ה
מסעודה בת פורטונה דמרי ע"ה

כליפה מקיקס בן פרשה כלילה עידן ז"ל
שלום בן חממה אהרוני ז"ל
בנימין בן מרים מזרחי ז"ל